Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Tarkastusvaliokunta
Talousvaliokunta

PUHEENVUORO
26.5.2016

FINNWATCH RY:N ASIANTUNTIJAPUHEENVUORO EDUSKUNNAN VEROPARATIISIT, VERONKIERTO JA KANSAINVÄLINEN VEROSUUNNITTELU –SEMINAARISSA

(tämä luonnosversio poikkeaa muutamilta kohdin suullisesta puheenvuorosta)

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta edustaa seminaarissa kansalaisjärjestöjä.

Käsittelen puheenvuorossani yritysten aggressiivista verosuunnittelua ja valtioiden verokilpailua sekä sitä, miksi niihin pitää puuttua.

Aloitan KHO:n viime viikolla tekemistä päätöksistä. Ne koskivat kahta ulkomaista suuryritystä, jotka olivat vältelleet Suomen veroja. Käytännössä niiden kohteena oli laajempi joukko. Jopa satojen miljoonien verot menivät maksuun.

Mitä päätökset minulle kertoivat?

(1) Ensiksi ne omalta osaltaan osoittavat, että aggressiivinen verosuunnittelu on tosiasia – eikä se ole aina laillista, kuten julkisuudessa usein väitetään.

(2) Toiseksi päätökset kertovat siitä, mikä kansainvälisen yritysverotuksessa on pielessä. Sääntelyn tulkinnanvaraisuus nielee tolkuttomasti aikaa ja rahaa – eikä sen tuottama lopputulos ole yhtään parempi.

Tutkimukset osoittavat, että kansainväliset suuryritykset maksavat voitoistaan usein puolet pienempää veroa kuin muut. Ei ole reilua, että työllisyyden kannalta tärkeiden pk-yritysten verotaakka on suurempi. Viime kädessä tämä haittaa myös markkinoiden toimintaa ja talouskasvua.

(3) Kolmanneksi päätökset kertovat suomalaisen oikeusvaltion vahvuudesta. Verottajan päätökset perustuvat lakiin – eivät mielivaltaan. Tulkinnanvaraiset asiat ratkaisee tuomioistuin.

Laki ei ole kaikille sama kaikkialla. Otan esimerkin Luxemburgista, joka on verokilpailulla voittanut suuryritysten suosion.

Verokilpailu on aggressiivisen verosuunnittelun syy ja seuraus. Ei ole toista ilman toista.

Parin vuoden takainen tietovuoto kertoi yritysverokeitaan pimeästä puolesta. Se koski yli 300 monikansallisen yrityksen Luxemburgilta saamaa veropäätöstä.

Ensimmäiset akateemiset tutkimukset vuotoaineistosta ovat valmistumassa. Ne ovat karua luettavaa.

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2.krs
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org

Viranomainen hyväksyi yritysten esitykset sellaisenaan, vaikka lukuisat päätökset olivat ristiriidassa maan oman lainsäädännön kanssa. Päätöksiin kuului paljousalennus: mitä enemmän muut maat menettivät verotuloja, sitä alempaa verokantaa Luxemburgissa käytettiin.

Itseasiassa viranomainen oli vain yksi: Marius Kohl, joka tehtaili hyvänä päivänään toistakymmentä päätöstä. On silti selvää, että päätöksillä oli poliittisen johdon siunaus.

Kuka tästä hyötyi?

Alimmillaan Luxemburgiin siirretyistä voitoista maksettiin alle puolen prosentin veroa. Siitä huolimatta maan yli kahden miljardin yhteisöverotuotot ovat poikkeuksellisen suuret; suhteutettuna talouden kokoon yli kaksinkertaiset Suomeen verrattuna. Toimiminen verokeitaana tuotti siis verotuloja.

Esittämieni lukujen valossa muut maat ovat menettäneet vuosittain jopa kymmeniä miljardeja verotuloja. Myös Suomi on ollut kärsijöiden joukossa. Yli kymmenen prosenttia Suomeen suuntautuvista investoinneista on kanavoitu tänne Luxemburgin kautta.

Kärsijänä Suomi on joukon jatkona. IMF:n investointitilastoissa Luxemburg keikkuu maailman kolmosena Kiinan ja Saksan edellä.

On siis selvää, että yritysten ohella vapaamatkustajiin kuuluu myös valtioita. Mitä johtopäätöksiä näistä tosiasioista tulisi tehdä?

(1) Ensiksi on yhdyttävä OECD:n ja EU:n komission tilannekuvaan. Aggressiivinen verosuunnittelu ja verokilpailu ovat vakavia ongelmia.

(2) Toiseksi, ongelmiin on tartuttava tiukasti. Porsaanreikiä ei voi jättää, kun sekä yritykset, että muutamat maat ovat valmiita hyppäämään sieltä, missä aita on matalin.

Ratkaisu edellyttää sekä kansallisia toimia että OECD:n ja komission esittämien hankkeiden kattavaa toteuttamista. Esimerkiksi Suomen väliyhteisölainsäädännön pitäisi soveltua tehokkaasti myös EU:n sisäisiin verokeitaisiin. Haitalliset verohoukuttimet olisi poistettava, vaikka painostamalla häirikkömaita.

Toimet eivät uhkaa kilpailukykyä, kuten Suomen valtioneuvosto on kannanotoissaan väittänyt. Päinvastoin. Suomen todellinen ongelma on nimenomaan verokilpailu, johon nyt puututaan.

Suomen on turha lähteä kisaan Luxemburgin kaltaisten maiden kanssa. Verokilpailuun puuttuminen antaa Suomelle edellytykset toteuttaa itsenäistä veropolitiikkaa siten, että talous toimii jatkossa tehokkaammin ja veronmaksajia kohdellaan tasapuolisemmin.

Tämän tulisi olla vastuullisen veropolitiikan ohjenuora.

Finnwatch ry **info@finnwatch.org**
Malminrinne 1 B, 2 krs www.finnwatch.org
00180 Helsinki
Finland

Isot ongelmat vaativat päättäväisiä ratkaisuja. Jos niihin ei pystytä, kansainvälisen yhteisön ja Suomen uskottavuus kärsii.

Esitetyt toimenpiteet ovat välttämättömiä ensi askeleita perustavanlaatuisemmille muutoksille. Sellainen olisi yhteinen yritysveropohja, josta komissio antaa uuden esityksen syksyllä.

On selvää, että verolainsäädännön on muututtava maailman mukana jatkossakin. Nyt on kuitenkin aika vastata tämän hetken polttavimpiin ongelmiin tiukentamalla verosuunnittelun pelisääntöjä.

Suomen näytöt ongelman ratkaisijana eivät ole tähän asti olleet kovin vakuuttavia. Suomi ei kuitenkaan ole osallistunut haitalliseen verokilpaan. Siksi maamme kannattaa olla aktiivisesti varmistamassa, että yritysverotuksen vapaamatkustajat laitetaan kuriin.

Finnwatch ry:n puolesta,

Lauri Finér
Tutkija
Finnwatch ry

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2.krs
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org